

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR NOMIDAGI
ANDIJON DAVLAT UNIVERSITETI**

MENEJMENT KAFEDRASI

“SIFAT MENEJMENTI”

FAN SILLABUSI

(QUAMAN6)

Bilim sohasi: 400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Talim sohasi: 410000 – Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo’nalishi: 60410800-Menejment

© Ushbu hujjat Zahiriddin Muhammad Bobur nomidagi Andijon davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo‘lib, to‘liq yoki qisman nusxa ko‘chirishi, tarqatilishi va ko‘paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko‘paytirish, tarqatish, nushalash, oshkor qilish, o‘zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat’oyan ma’n etiladi.

Kun	
Avgust 2025	Ushbu sillabusi Zahiriddin Muhammad Bobur nomidagi Andijon davlat universiteti Kengashining 2025-yil “_____”avgustdagi № 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.
	Tuzuvchi Rustamova Sayyora Xatamovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b.dotsent +998912870005
	Taqrizchilar G.A.Zufarova – Andijon davlat texnika instituti “Iqtisodiyot” kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi U.Hamraqulov - Andijon davlat universiteti “Iqtisod va moliya” kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Mundarija

QUAMAN6: SIFAT MENEJMENTI	4
1. Fan tavsifi.....	4
2. Fanning dastlabki rekvizitlari.....	4
3. Fanning maqsadi	4
4. Ta’lim berish natijalari	4
5. Ta’lim berish usullari	5
6. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar	5
7. Adabiyotlar	5
8. Soatlar/Kreditlar	6
9. Fanning tarkibiy tuzilishi	6
10. Talabalar bilimini baholash	8
11. Akademik talablar	8

SIFAT MENEJMENTI: QUAMAN6

1. Fan tavsifi

Talabalarda sifat va raqobatbardoshlik, korxona faoliyatini takomillashtirish, boshqaruvni sifat jihatdan yaxshilashga rahbarlik qilish, tashkilotning faoliyatini takomillashtirishda boshqaruv xodimlarining ishtiroki, faoliyatni yaxshilashda jamoaning qatnashuvi darajasi, takomillashtirish jarayonida xodimlarni boshqarish, ta'minotchilarni jalb qilish, boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, standartlar, mahsulotlar va xizmatlarni sertifikatlashtirish, sifat ko'rsatkichlarini aniqlash usullari, mahsulot sifatining tahlili, jarayonlarni statistik tartibga solish, tanlanma qabul qilish nazorati va o'lchashlarning sifati kabi masalalar mohiyatini shakllantirishdan iborat.

2.Fanning dastlabki rekvizitlari

Ushbu fan uchun oldindan bilim (prerekvizitlar) talab etilmaydi.

3.Fanning maqsadi

Talabalarda sifat menejmenti fanining ishlab chiqarishdagi o'rni, zamonaviy bozor sharoitlarida sifat va raqobatbardoshlik, korxona faoliyatini sifat jihatdan yangicha boshqaruv faoliyatini shakllantirish hamda mahsulotlar va xizmatlarni sertifikatlashtirish tartibi hamda ularni axborot imkoniyatlari taxlili bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat .

4.Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli tugatib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

- bo'lajak menejerlarni yetishtirish, mahsulot, tovarlar, xizmatlar va ishlar, jarayonlar va boshqaruv tizimlari sifatini boshqarishning zamonaviy usullarini o'rganish hamda o'zlashtirish, sifatni boshqarishning afzaligi to'g'risidagi nazariy-amaliy bilimlarni shakllantirish;
- bozor sharoitida sifat va raqobatbardoshlik, korxona faoliyatini takomillashtirish, boshqaruvni sifat jihatdan yaxshilashga rahbarlik qilish, tashkilotning faoliyatini takomillashtirishda boshqaruv xodimlarining ishtiroki,
- faoliyatni yaxshilashda jamoaning qatnashuvi darajasi, takomillashtirish jarayonida xodimlarni boshqarish, ta'minotchilarni jalb qilish,
- boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, standartlar, mahsulotlar va xizmatlarni sertifikatlashtirish, sifat ko'rsatkichlarini aniqlash usullari, mahsulot sifatining tahlili, jarayonlarni statistik tartibga solish, tanlanma qabul qilish nazorati va o'lchashlarning sifati, ishlab chiqarishni sertifikatlashtirish, iste'molchilarning huquqlarini himoya qilish kabilari bo'yicha **tasavvurga ega bo'lishi**;

5. Ta'lim berish usullari

- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;

- jarayonli-yo‘naltirilgan ta’lim;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlashni tashkil etish;
- loyiha ishini bajarish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so‘rov o‘tkazish;
- muammoni hal qilish.

6. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

1. Mahsulot sifati va uni boshqarish
2. Mahsulot sifatini boshqarish mezonlari
3. Mahsulot sifatini metrologik ta’minotini tashkil qilish
4. Mahsulot sifatining moddiy texnikaviy ta’minoti
5. Sifatni yaxshilashning texnik-iqtisodiy tahlili
6. Mahsulot sifatini boshqarishda xorijiy tajribalar
7. Mahsulot ishlab chiqaruvchilar va savdoning sifat uchun yuridik javobgarligi
8. Sifat darajasini aniqlash usullari
9. Standartlashtirishning ilmiy asoslari va tamoyillari
10. Davlat Standartlashtirish tizimi
11. Standartlashtirish to‘g‘risidagi qonun hujjatlari
12. Standartlashtirish doir normativ hujjatlarning sertifikatlashdagi qo‘llanishi
13. Standartlashtirish to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik
14. Mahsulotni sertifikatlashtirish
15. Sertifikatsiya organining asosiy vazifalari
16. Milliy sertifikatlashtirish tizimlari
17. Sertifikatlashtirishning iqtisodiy shartlari
18. Mahsulotni sertifikatlashtirish ishlarini o‘tkazish tartibi
19. Metrologiya va yagona o‘lchov tizimi
20. Mahsulot sifatini nazorat qilish turlari
21. Mahsulotni nazorat qilish bosqichlari
22. Mahsulot sifatini oshirishda standartlashtirishning ahamiyati

7. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar:

1. M.M.Toshpo‘latov. Q.A. sharipov. N.Q. Yo‘ldoshev. Sifat menejmenti. Darslik.– / T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021. 424 bet.
2. .Kambarov, Sh.Ruziyev, B.Xursan. Sifat menejmenti O‘quv qo‘llanma/ T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2022. 441 bet
3. Olga Crocker. Eric West. Quality Management, Block One. Shari Virjee, GD IM. Canada
4. Usmanova N. A Sifat menejmenti: o‘quv qo‘llanma / Samarqand iqtisodiyot va servis instituti – Samarqand.: “STEP-SEL” MCHJ nashriyoti, 2025 - 384 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Tkachuk L.T Menejment Rostov n/D; Feniks,2012.-539s.-(Vissheyee obrozavaniye)
2. D. Qosimova Menejment nazariyasi Toshkent 2011

Axborot manbalari:

1. www.gov.uz - O'zbekistan Respublikasi hukuma tportali.
2. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. www.trading economics.com – ekonomicheskie pokazateli.
4. [Management and Organizations - Sample Syllabus](#)

8. Soatlar/Kreditlar

4 semestr kredit modul miqdori – 5 ECTS

Ta'lim turi	Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya	Mustaqil ta'lim	Jami
Kunduzgi	30	30	0	90	150
Yillik, jami	30	30	0	90	150

9. Fanning tarkibiy tuzilishi

Kunduzgi:

T/r	Mavzular	Ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlar rejasi	Soatlar		
			Ma'ruza mashg'ulotlari	Amaliy	Mustaqil ta'lim
1	Sifat -boshqaruv obyekti sifatida	1. Sifat boshqaruvining shakllanishi hamda rivojlanish tarixi 2. Boshqaruvning asosiy tushunchalari va kategoriyalari 3. Sifatning ko'p jihatlilik. 4. Sifat va raqobatbardoshliligi	2	2	6
2	Umumiy sifat boshqaruvi (tqm) muam-molari	1. Umumiy sifat boshqaruvi (TQM). 2. Sifat sohasidagi siyosat asosida sifatni boshqarish 3. ISO 9000 -seriyali standartlar talablariga mos ravishda sifat tizimlarini ishlab chiqish 4. ISO 9000 -seriyali standartlar bo'yicha sifat tizimlarini TQM tamoyillari bilan o'zaro aloqasi 5. Ishlab chiqarish korxona (firma)larida sifat tizimlarini baholash tamoyillari	2	2	6

		6. Ishlab chiqarish korxona (firma)larida o'zini - o'zi baholash texnologiyasi 7. Korxona (firma)larning TQM tamoyillari va o'zini-o'zi baholash usullarini sifat bo'yicha milliy mukofotlar mezonlari asosida ishlabchiqish va o'zlashtirish			
3	Sifat falsafasi hamda sifatni boshqarish bo'yicha tamoyillar va tizimlar.	1. Amerikalik (Yaponiyalik) yirik mutaxassis -olim E.U.Demingning sifat falsafasi 2. E.U.Deming, J.M.Juran, K.Ishikava hamda A.V.Feygen-baumlarining sifatni boshqarish bo'yicha faza (bos-qich)lari 3. E.U.Demingning sifatni boshqarish bo'yicha 14 tamoyili 4. Sifatni boshqarish bo'yicha 8 tamoyili	2	2	6
4	Sifatni boshqarishda standartlashtirish	1. Standartlashtirish bo'yicha xalqaro tashkilot va ISO 9000 -standartlari tarixi 2. Xalqaro standartlashtirish -xalqaro savdo hamda ham-korlikni rivojlantirish asoslari 3. Standartlashtirish bo'yicha xalqaro tashkilotlar 4. ISO 9000 -seriyali standartlar 5. ISO 9000 -seriyali standartlarni korxona (firma)lar Sifat tizimiga kiritishdan maqsad 6. ISO 9000 -seriyali standartlar o'zi nima va tashkilotlar ularni nega o'zlashtirmoqda ?	2	2	6
5	Sifatni boshqarishda standartlashtirish	1. ISO 9000 -seriyali standartlarining yangi versiyalari 2. Sifat tizimi hujjatlarini ishlab chiqish Mustaqil davlatlar hamdo'stligi (MDH)doirasida standartlashtirish. 3. O'zbekistonda metrologiya, standartlashtirish, sertifikat-lashtirish hamda mahsulotlar sifatining shakllanishi va rivojlanishi 4. O'zbekiston Respublikasining "Standartlashtirish to'g'ri-sida"gi Qonuni. Standartlashtirishning tashkiliy -huqu-qiy asoslari 5. O'zbekiston Respublikasi Davlat standartlashtirish tizi-mining asosiy qoidalari. Standartlashtirish tushunchasi va maqsadlari	2	2	6
6	Sifatni boshqarish va ta'minlashda statistik usullar	1. Statistik usullarga asoslangan sifat boshqaruvi tamoyillari 2. Sifatni boshqarish va nazorat qilishda statistik usullardan foydalanish sohalari 3. Sifat boshqaruvida qo'llaniladigan statistik usullarning tavsifi 4. Statistik usullar asosida sifatni boshqarishning zamo-naviy konsepsiya (mohiyat)lari 5. Sifatni statistik nazorat qilish va boshqarishning amaliy jihatlari	2	2	6

7	Sifatni boshqarish va ta'minlashda statistik usullar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nazorat varag'i 2. Kaoru Ishikava (sabab -oqibat) diagrammasi 3. Kaoru Ishikavaning "Sabab -Oqibat" diagrammasini tuzish qoidalar 4. Vilfredo Pareto diagrammasi 5. Taqsimlanish gistogrammasi 	2	2	6
8	Sifatni boshqarish va ta'minlashda statistik usullar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tarqoqlik diagrammalari 2. Nazorat kartasi 3. Mahsulotlar sifatini nazorat qilish turlari va usullari 4. Ishlab chiqarish jarayonlarini statistik boshqarish tizimi to'g'risida tushunchalar 5. Ishlab chiqarish jarayonlarini statistik boshqarishning mohiyati (konsepsiyasi), strategiyasi va maqsadlari 	2	2	6
9	Mahsulot sifatini nazorat qilishva baholash	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sifat to'g'risida zamonaviy tasavvurning shakllanishi 2. Sifatni boshqarishning zamonaviy modellari 3. Ishlab chiqarish korxonalarida mahsulot sifatini boshqarishda tizimli yondoshishni ishlab chiqish 4. Sifat bo'yicha ish usullari va umumiy yondoshuvlar 5. Mahsulot sifatini nazorat qilish va baholash 6. Sifat nazoratini rivojlantirish 	2	2	6
10	Sinovlar to'g'risida asosiy tushuncha-lar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sinov turlarining tasnifi 2. Ishlab chiqarish bosqichlari bo'yicha sinov turlarining tasnifi. Tayyor mahsulot sinovlarining tasnifi 3. Sinovlarning o'tkazish sharoiti va joyi bo'yicha tasniflanishi. 4. Obyektga ta'sir etish natijalari bo'yicha sinovlar Mahsulotlarni ishonchlilikka sinash bo'yicha umumiy qoidalar 5. Mahsulotlarni ishonchlilikka nazorat sinovlari 	2	2	6
11	Mahsulot sifatini oshirish usullari	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sifatni boshqarish tushunchasi va mexanizmi 2. Sifat -mahsulot raqobatbardoshligining barqarorligi omili 3. Benchmarking asoslari 4. Benchmarking klassifikatsiyasi. 5. Benchmarking tushunchalari va turlari 6. Benchmarking qanday maqsadlarda qo'llaniladi ? 7. Raqobatbardoshlikni oshirishda benchmarking jarayoni 	2	2	6
12	Sifatni boshqarishning xorij tajribalari	<ol style="list-style-type: none"> 1. AQShda sifatni boshqarish tajribasi 2. Yaponiyada sifatni boshqarish tajribasi 3. Yevropada sifatni boshqarish tajribasi 	2	2	6
13	Sifat bo'yicha milliy mukofotlar va	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yaponiyaning Edvards Deming nomidagi sifat bo'yicha mukofoti 2. AQShning Malkolm Baldrij nomidagi sifat bo'yicha milliy mukofoti 	2	2	6

	ularning mezonlari	3. Yevropaning sifat bo'yicha mukofoti 4. Rossiya Federasiyasining sifat sohasidagi mukofoti 5. Sifat bo'yicha boshqa davlatlar milliy mukofotlari			
14	Sifatning iqtisodiy muammolari	1. Sifatning foydaga ta'siri 2. Sifat xarajatlari tasnifi 3. Ishlab chiqarish jarayonlari bilan bog'liq xarajatlarni kalkulyasiyalash usuli. 4. Sifat xarajatlarini kalkulyasiyalash usuli	2	2	6
15	Sifatning iqtisodiy muammolari	1. Sifatning pastligi natijasida yo'qotishlarni aniqlash usuli. 2. Sifatni yaxshilashning iqtisodiy samaradorligi 3. Raqobatbardoshlik va sifat	2	2	6
Jami soat			30	30	90

10. Talabalar bilimni baholash

Maksimal va saralash ballari	Ma'ruza mashg'ulotlarida 30 ball		Amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlarida 30 ball		jami	Yakuniy nazorat	Jami
	Oraliq nazoat uchun	Mustaqil ta'lim	Joriy nazorat uchun	Mustaqil ta'lim			
Maksimal bal 100%	15	15	15	15		40	
Saralash bali 60%	Saralsh bali 36 ball						
Nazoratni o'tkazish muddati va shakli	Fanning 70 foiz o'zlashtirilganda (yozma, amaliy ish, og'zaki)		Amaliy, seminar, laboratoriyamashg'u lotlar davomida		60	Fakultet dekani tomonidan tasdiqlangan grafik asosida, YN jarayoni test shaklida HEMIS platformasi orqali amalga oshiriladi (ayrim fan xususiyatlari dan kelib chiqib YN turi boshqa shakllarda	100

				ham o'tkazilishi mumkin)	
--	--	--	--	--------------------------------	--

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$YaB = JN + ON + YaN$$

Bu yerda:

JN — joriy nazorat; ON — oraliq nazorat; YaN — yakuniy nazorat.

Eslatma: dars mashg'ulotlaridagi ishtiroki, joriy nazorat va oraliq nazoratlar uchun ajratilgan jami ballar (60 ball) ning kamida 60 foizi (36 ball)ni to'play olmagan talabaning yakuniy nazoratga kirishiga ruxsat berilmaydi.

11. Akademik talablar

O'qituvchi va talaba o'trasidagi o'zaro munosabat samimiy va beg'araz bo'lishi lozim, talaba mustaqil bajargan topshiriqlarni belgilangan tartibda elektron pochta yoki o'quv platforma orqali yuboradi va javobni ham shu tartibda oladi. Belgilangan muddatda bajarilmagan topshiriqlar qayta qabul qilinmaydi. O'qituvchi talaba tomonidan bajarilgan topshiriqlarni antiplagiat dasturida tekshiradi, originallik darajasi 70 foizdan past bo'lgan ishlar baholash uchun qabul qilinmaydi. Talabaning bajargan topshirig'i 2 martagacha antiplagiat dasturida tekshirilishiga imkoniyat beriladi, natija talab darajasida bo'lmasa, ish qabul qilinmaydi.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

F. Odilov

S. Ismailov

U. Maraimova

S. Rustamova

